

se l'escut imperial i reial i els retrats dels principals de la Dinastia dels Austria destacant-se en la volta el retrat de dit rei que fou àrbitre del món.

En la capella dedicada a la Verge de Montserrat hi ha un quadre de molt valor degut al pinzell d'en Ribera «El Espanyoleto» representant al Sant Beneditte quina còpia es troba en el Museu del Prado.

Entre els pocs sepulcres que té hi ha el dels esposos Saltells protectors del Monestir i pares del que assassinà l'Abat Biure mentre oficiava en la tràgica nit de Nadal de l'any 1351.

Sortim ja al defora i abans de traspasar l'atri donem una ullada final per a endur-nos una visió més ferma. Veient-lo així, rodejat per una muralla, més fa pensar en una fortalesa de l'Edat Mitja que no una construcció, dedicada al culte

Són tantes les belleses que enclou que n'hi ha per escriure'n llargament i és amb recança que ens en allunyem.

Fullejant una revista de turisme d'una nació veïna lleigeixo amb ironia la res-

senya que amb molts elogis fan d'un castell que no es pot comparar ni de molt amb aquesta construcció, i molt joiosos en fan propaganda i ho cuiden i ho veneren. I en canvi nosaltres que disposem d'obres de valor incomparable, en lloc d'omplir-nos d'orgull i cuidar-les deixem que l'oblit i el temps se'n ensenyoreixin devastant obres que foren fetes per a portar-nos dies de glòria. Fins he tingut ocasió de constatar en alguns pobles que tenen restes d'algún castell acaben per destruir-lo emportant-se'n pedres per a fer llurs cases sense que hi hagi ningú que ho impideixi.

¿Quí és capaç ara de contemplar totes aquelles construccions modernes que havem vist al entrar al poble?

Pujem al tren i amb mitja hora recorrem l'espai que ens separa de Barcelona i ja en aquesta, l'encant s'ha desfet. Molt satisfets de l'excursió ens acomiadem per a dispersar-nos per les Rambles, la gran artèria barcelonina.

MARIA MEJAN

*Atentament ens comuniquen els senyors Esteve Camillo, Ramon Montaña i Andreu Busquets, que per l'aclariment d'una nota apareguda a La Gralla la setmana passada, hem de dir, que en la visita efectuada al Excm. senyor Governador Civil la setmana anterior, igualment com anaven acompanyats de Francesc Montaña i Santiago de Riba, els acompanyava Francesc Torras Villà.*

N. DE R. Teniem antecedents que aquest senyor volia, fa temps, desprendre's de certes amistats que altre temps cultivava, però que avui creia sincerament que el comprometien. Comprenem perfectament doncs, que fes de suport als nostres significats elements municipals en una qüestió tan capitalíssima per ells en el conegut edifici del Pla de Palau.

## Arqueologia i Cultura

Joan Sacs, el crític d'art prou conegut i publicista, en un seu article recent a «Mirador», ha al·ludit la nostra carretera, els nostres fanals i els nostres guàrdies urbans, comparant-ho amb la nostra deixadesa de coses veritablement autòctones de Granollers. Amb l'acerada ironia en ell habitual quan es precis dedicar-se al blasme, Joan Sacs retreu el rumor de trasllat dels finestrals de la casa del Condestable i el posa com una mostra del nostre despreci a les coses importants per altres aspectes més banals.

Sense aprovar en detall la diatriva del senyor Elies per els apàtics granollerins, hi ha un perfecte fons de raó en la seva crítica; perquè si bé no es pas cap motiu de blasme el nostre afany d'embellir la ciutat, a voltes potser esdevenim ridículs pel nostre zel excessiu que sense mirar la qualitat de les coses, ens acontentem amb l'apariència superficial. És evident que si al costat d'aquest excés de zel tinguéssim cura d'altres preocupacions d'ordre potser una mica més espirituals les llacunes que quedarien foren esborrades per la dignificació que per altra banda ens guanyariem. Però com que malhauradament la major part dels gra-

nollerins sent una fredor absoluta per a les coses de l'art i de l'esperit, ens trobem sense cap contrapès que ens alliberi gens de la culpa d'altres vegades.

En el cas concret dels finestrals de la casa del Condestable que retreu Joan Sacs, em penso que tots plegats poca cosa hem fet per la seva dignificació o conservació. Entre tots assistim impertèrrits a la lenta destrucció de la casa que la incúria va atacant constantment i no ens hem preocupat de manera seriosa per evitar mals majors que es poden presentar. Qui sap si tot mirant estoicament com la casa va destroçant-se amb les portes rebentades i l'aigua entrant per tot arreu, els finestrals desapareguin sense ésser a temps a posar-hi remei, preocupats només amb altres coses probablement d'un interès menor.

Potser ja fóra hora que encara que no perdéssim de vista la modernització i embelliment de Granollers ens preocupéssim una mica dels finestrals que han anat desapareixent de la ciutat i dels que encara hi existeixen per impedir que desapareguin. És possible que aquesta incúria sigui per culpa de la desconexença general del valor artístic i arqueològic de la majoria dels finestrals granollerins

que encara embelleixen alguns carrers nostres. I potser seria necessari remarcar que, proporcionalment, poques ciutats catalanes poden presentar una riquesa parella en finestrals de cases particulars. Des del segle XIV al XVIII els finestrals granollerins ens mostren els diversos períodes i transicions que l'art constructiu i ornamental senyalava i és una llàstima grandiosa que tantes belleses arqueològiques puguin arribar a perdre's algún dia.

La creació d'un Museu que ha estat sol·licitada a l'Ajuntament el qual sembla que té el projecte de portar a terme, pot ésser una causa eficient que eviti la dispersió de molts finestrals granollerins que actualment estan desmuntats en poder de propietaris; al mateix temps amb la demostració pública de la importància arqueològica i artística dels que decoren les parets de cases de l'època, es lograria conservar-los en el lloc que els pertoca i per al qual foren destinats. Segurament que aleshores en Joan Sacs, no trobaria tan ridícul el vermell dels nostres urbans, ni tan plagiats de Barcelona els fanals de la carretera, perquè demostrariem tenir ànsies que ultrapassarien l'anecdotesme d'uns detalls insignificants.

Per cert que en relació al projecte de Museu, l'amic Font i de Falgàs, publicà fa pocs dies un article a Acció del qual cal remarcar la seva equivocada visió del problema. Poca cosa cal afegir després de la rèplica amistosa que li ha dirigit Francesc Glanadell, des d'aquest mateix periòdic. Tanmateix cal insistir que poden perfectament atacar-se els dos problemes: Museus i Escoles. Si ens cal esperar per tenir un Museu que la ciutat sigui completament neta per tot arreu i que no tinguem altres necessitats, podria ésser que arribéssim a l'any 3000 sense haver pogut fer el Museu. A vegades hi han coses que tenen de descomptar-se. A Barcelona mateix que ja fa anys que posseeixen Museus — i ara engrandixen — si haguessin tingut d'esperar que tots els carrers fossin empedrats i que tothom estigués content, no haurien fet res encara.

Altrament el Museu no es res més que una altra escola més. Pregunteu a molts granollerins què saben de les Belles Arts modernes i clàssiques i no us en sabran donar cap raó. És clar que a Barcelona mateix hom en troba igualment alguns; però ací, fins i tot els que voldrien interessar-s'hi, no poden per manca de Museu. Fem les Escoles i el Museu com una Escola més; eduquem el públic i interessem-lo en les fonts de cultura; prediquem perquè la gent es faci càrrec de la seva importància i si no es dedica a l'estudi, almenys que tingui una idea i unes nocions de cultura general.

Així treballarem tant per Granollers com per l'empedrat d'un carrer qualsevol.

NYICRIS

